

gering overtog privatiseringsideerne herfra, dels fordi begge regeringer er inspireret af de samme OECD-økonomer. Analogien har imidlertid også begrænsninger, især fordi mange opgaver allerede på forhånd er på private hænder i Danmark. Det er derfor den danske regering fokuserer på "modernisering" (ændring af den offentlig sektors funktionsmåde) fremfor den "rene" form for privatisering, der er dominerende i England.

M.O. Madsens nationaløkonomisk orienterede artikel ("Den offentlige sektors vækst og stagnation i Danmark") er ikke så interessant hér, da den ikke indeholder en analyse af de politiske-institutionelle mekanismer, der er medvirkende årsag til væksten i den offentlige sektor. Privatiseringen – og i nogen udstrækning moderniseringen – er jo netop et nyliberalt svar på problemerne med disse mekanismer.

Bogen har et par meningsforstyrende trykfejl (pp. 18, 56 og 66) og udokumenterede påstande samt en meget ambitiøs "leder"; men den er et spændende og tiltrængt indlæg i den i øvrigt borgerligt dominerede debat om privatisering og modernisering af den offentlige sektor.

Johan Møller Hessellund

Steen Scheuer, *Hvorfor stiger den faglige organisering? Om udviklingen i den faglige organisering i arbejdsløshedsperioden 1976-1982*, København: Nyt fra samfundsvidenskaberne, 1984, 56 s., 58,00 kr.

Perioden 1976-82 var dels kendetegnet ved socialdemokratiske regeringer, dels ved en markant stigning i arbejdsløsheden. Steen Scheuer fra Handelshøjskolen i København har på baggrund heraf forsøgt at gøre status over perioden med henblik på at vurdere, i hvilken udstrækning den stigende arbejdsløshed har påvirket fagforeningernes evne til at rekruttere og fastholde medlemmer. Der er herunder foretaget en sammenligning med den faglige organisering i en række lande, specielt i England. Datagrundlaget er en survey-undersøgelse, og interviews med en række nøglepersoner i fagforeningerne.

Det fremgår af undersøgelsen, at den faglige organisering er blevet markant forøget i nævnte periode og stærkest for funktionærgruppen. Med hensyn til forskelle mellem den private og offentlige sektor er organisationsgraden for ikke-faglærte arbejdere lavere i den offentlige sektor. Hvis man tager organisationsgraden under et for alle lønmodtagere, er den ifølge undersøgelsen 86 pct. i 1982.

Det interessante er herefter, hvilke faktorer der har bevirket denne udvikling. Der fremlægges i undersøgelsen en række teser herom, der dog for en dels vedkommende synes at have antagelseskarakter. Der nævnes forhold som sammenknytningen mellem fagforening og arbejdsløshedskasse, overenskomstimplementering, tilbud om uddannelse/efteruddannelse, skabelse af identitet og ikke mindst den stigende arbejdsløshed og de deraf afledte behov for understøttelse og efterløn.

For så vidt angår det offentlige arbejdsmarked nævnes det i undersøgelsen, at

gering overtog privatiseringsideerne herfra, dels fordi begge regeringer er inspireret af de samme OECD-økonomer. Analogien har imidlertid også begrænsninger, især fordi mange opgaver allerede på forhånd er på private hænder i Danmark. Det er derfor den danske regering fokuserer på "modernisering" (ændring af den offentlig sektors funktionsmåde) fremfor den "rene" form for privatisering, der er dominerende i England.

M.O. Madsens nationaløkonomisk orienterede artikel ("Den offentlige sektors vækst og stagnation i Danmark") er ikke så interessant hér, da den ikke indeholder en analyse af de politiske-institutionelle mekanismer, der er medvirkende årsag til væksten i den offentlige sektor. Privatiseringen – og i nogen udstrækning moderniseringen – er jo netop et nyliberalt svar på problemerne med disse mekanismer.

Bogen har et par meningsforstyrende trykfejl (pp. 18, 56 og 66) og udokumenterede påstande samt en meget ambitiøs "leder"; men den er et spændende og tiltrængt indlæg i den i øvrigt borgerligt dominerede debat om privatisering og modernisering af den offentlige sektor.

Johan Møller Hessellund

Steen Scheuer, *Hvorfor stiger den faglige organisering? Om udviklingen i den faglige organisering i arbejdsløshedsperioden 1976-1982*, København: Nyt fra samfundsvidenskaberne, 1984, 56 s., 58,00 kr.

Perioden 1976-82 var dels kendetegnet ved socialdemokratiske regeringer, dels ved en markant stigning i arbejdsløsheden. Steen Scheuer fra Handelshøjskolen i København har på baggrund heraf forsøgt at gøre status over perioden med henblik på at vurdere, i hvilken udstrækning den stigende arbejdsløshed har påvirket fagforeningernes evne til at rekruttere og fastholde medlemmer. Der er herunder foretaget en sammenligning med den faglige organisering i en række lande, specielt i England. Datagrundlaget er en survey-undersøgelse, og interviews med en række nøglepersoner i fagforeningerne.

Det fremgår af undersøgelsen, at den faglige organisering er blevet markant forøget i nævnte periode og stærkest for funktionærgruppen. Med hensyn til forskelle mellem den private og offentlige sektor er organisationsgraden for ikke-faglærte arbejdere lavere i den offentlige sektor. Hvis man tager organisationsgraden under et for alle lønmodtagere, er den ifølge undersøgelsen 86 pct. i 1982.

Det interessante er herefter, hvilke faktorer der har bevirket denne udvikling. Der fremlægges i undersøgelsen en række teser herom, der dog for en dels vedkommende synes at have antagelseskarakter. Der nævnes forhold som sammenknytningen mellem fagforening og arbejdsløshedskasse, overenskomstimplementering, tilbud om uddannelse/efteruddannelse, skabelse af identitet og ikke mindst den stigende arbejdsløshed og de deraf afledte behov for understøttelse og efterløn.

For så vidt angår det offentlige arbejdsmarked nævnes det i undersøgelsen, at

specielt for visse grupper er organisationsprocenten steget markant. Forklaringen herpå kunne imidlertid være, at tjenestemandsgupperne, der traditionelt ikke tidligere har haft en høj organisationsprocent, og som ikke tidligere har anset muligheden for arbejdsløshed som stor, nu i større udstrækning ser arbejdsløsheden som et realistisk alternativ til livslang beskæftigelse. Dermed får de større interesse i at blive medlem af en arbejdsløshedskasse, hvorfor de ofte automatisk bliver medlem af en faglig organisation i kraft af den tætte sammenknytning mellem A-kasse og fagforening.

Undersøgelsen giver et meget kortfattet billede af forholdene, men giver langt fra alle forklaringer. Der savnes ligeledes en nærmere diskussion af en række metodiske forhold. Har de organiserede i større udstrækning end de ikke-organiserede deltaget i interviewundersøgelsen? Hvorledes afgrænses begrebet fagforening/fagforbund? Der sondres mellem funktionær og ikke-funktionær – hvorledes foretages denne sondring? En række ikke-funktionærgrupper har for eksempel ved de seneste overenskomstaftaler fået funktionærstatus – hvorledes er disse rubriceret? Bogen giver således ikke alle forklaringerne på det spørgsmål, som er stillet i titlen "Hvorfor stiger den faglige organisering?"

Erik Ravn

Christian Thune (red.), *Konflikternes verden 1984*, København: Akademisk Forlag, 1984, 312 s., 95,00 kr.

Dansk Røde Kors har med "Konflikternes verden 1984" udsendt første årgang af en årbog, der analyserer og dokumenterer alvorlige internationale konflikter. I årbogens artikelede redegør en række forskere fra først og fremmest universiteterne i København og Århus for problematikken omkring følgende konkrete konflikter: El Salvador, Falklandskrigen, Afrikas Horn, Libanon, Afghanistan og Nordirland. Endvidere belyses og vurderes Røde Kors' indsats generelt i fredsarbejdet og konkret i de seks konfliktområder.

Der er et oplagt behov for en mere dybtgående og nuanceret beskrivelse og analyse af aktuelle konflikter. I medierne behandles disse konflikter ofte overfladisk og på en måde, der ikke bidrager til at skabe forståelse for de tit komplicerede forhold, der betinger konflikters opståen, jfr. for eksempel Falklandskrigen, der af dagspressen herhjemme blev døbt "operette-krigen" eller "weekendkrigen", og som i første række blev præsenteret som et resultat af general Galtieris' og premierminister Thatchers personlige motiver og ambitioner.

Årbogens forfattere, der ikke har været bundet af Røde Kors' principielt neutrale linier, giver en sober orientering om en række internationale konflikter. En sådan indsigt er en forudsætning for det fredsarbejde, som blandt andet Røde Kors udfører. Samtidig rummer mange af disse konflikter, hvoraf størstedelen finder sted i den tredje verden, også et Øst-Vest perspektiv og vil derfor kunne få betydning for vor egen sikkerhed. Årbogen vil kunne bidrage til, at også dette aspekt inddrages i fredsdebatten i Danmark.